

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA 's-GRAVENHAGE

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		DRZZ. 2007/2133	8 juni 2007
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Evaluatie Reconstructie Zandgebieden			

_____ Geachte Voorzitter,

Hiermee bied ik u, mede namens de minister van VROM, de rijksreactie op de evaluatie Reconstructie Zandgebieden aan. Ik heb deze reactie toegezegd bij de zesde voortgangsrapportage van 14 mei jl. (TK, 30800, nr. 101) waarbij de evaluatie was gevoegd.

Met deze evaluatie geef ik invulling aan artikel 98a van de Reconstructiewet concentratiegebieden dat bepaalt dat binnen vier jaren na inwerkingtreding van de wet (1 april 2002) een verslag aan de Staten-Generaal wordt gestuurd over de doeltreffendheid en de effecten van de wet in de praktijk.

Begin 2005 heb ik Alterra de opdracht gegeven om een onafhankelijk evaluatieonderzoek uit te voeren. In overleg met de reconstructiepartners heb ik ervoor gekozen de evaluatie breed op te zetten. Naast de inhoudelijke verantwoording heb ik Alterra gevraagd de leerervaringen te evalueren en deze van aanbevelingen voor de verschillende partijen te voorzien. Immers, door het tijdig signaleren van knelpunten en het bundelen van leerervaringen kan de evaluatie bijdragen aan een verbetering van de uitvoering van de reconstructie en de plannen voor de periode na 2008. Hier kunnen de verschillende partijen dan hun voordeel mee doen. Ook kan meer inzicht in de inhoud en organisatie van het reconstructieproces bijdragen aan verdere ontwikkeling van het gebiedsgerichte beleid in de toekomst. Alterra heeft de belangrijkste stakeholders (provincies, gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties) dan ook betrokken bij deze evaluatie.

In mijn reactie ga ik in op de aanbevelingen (leerdoelen evaluatie) die (mede) gericht zijn aan het Rijk. Daarnaast schets ik u kort mijn reactie op de conclusies (verantwoordingsdoel evaluatie), zoals ik grotendeels ook al heb gedaan in de zesde voortgangsrapportage Reconstructie Zandgebieden.

Aanbevelingen

Voor de volledigheid geef ik hieronder nogmaals de aanbevelingen gericht aan het rijk weer:

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
8 juni 2007	DRZZ. 2007/2133	2

Integraliteit: Aanbeveling 1 (Rijk, provincies, gemeenten)

Om meer winst te halen uit de integrale werkwijze op gebiedsniveau, moeten de communicatie en afstemming met en tussen sectorale beleidsafdelingen op gemeentelijk, provinciaal en rijksniveau worden versterkt.

Regionaal maatwerk: Aanbeveling 7 (Rijk)

Het mogelijk maken van regionaal maatwerk is ook een verantwoordelijkheid van het rijk. Hiervoor is blijvende betrokkenheid bij het verloop van de uitvoering van de reconstructie nodig.

Uitvoerbaarheid (Duidelijkheid): Aanbeveling 10 (Rijk, provincies, gebiedscoalities)

Benoem problemen die niet met de huidige reconstructieplannen worden opgelost, zoals rond ammoniak en waterkwaliteit. Agendeer de resterende ammoniakproblematiek op generiek niveau en waterkwaliteitsproblemen in de deelstroomgebiedsplannen (Kaderrichtlijn Water) en tweede generatie reconstructieplannen.

Uitvoerbaarheid (Draagvlak): Aanbeveling 15 (Rijk, Tweede Kamer, provincies)

Wees terughoudend met nieuw beleid. Kijk bij de ontwikkeling van nieuw beleid naar de gevolgen voor lopende uitvoeringsprocessen waaronder reconstructie.

Een belangrijke algemene constatering uit de evaluatie is dat de reconstructieprovincies de verantwoordelijkheid voor de reconstructie zoals verankerd in de Reconstructiewet goed hebben opgepakt, maar dat de regierol nog verder verbeterd kan worden. Dit is ook van belang in het licht van de ILG-filosofie, waarvoor de reconstructie een belangrijke voorloper is geweest. Volgens die filosofie beperkt het Rijk zich bij het gebiedsgerichte beleid tot het stellen van rijksdoelen en sturing op hoofdlijnen; de provincies vertalen de rijksdoelen naar gebiedsniveau en hebben de regie bij de realisatie van het beleid in het gebied.

Reconstructie is een vorm van geïntegreerd gebiedsgericht beleid. Dit betekent dat de reconstructie zou moeten zorgen voor meer integraliteit, een betere uitvoerbaarheid en meer regionaal maatwerk. Ondanks het feit dat het Rijk wat meer op afstand staat, krijgt het Rijk aanbevelingen op alle drie de onderdelen, waarschijnlijk omdat deze onderdelen nauw met elkaar samenhangen en elkaar dus beïnvloeden. Om die reden wil ik dan ook reageren op de aanbevelingen in samenhang en niet op elke aanbeveling afzonderlijk.

Meest in het oog springend vind ik de aanbeveling (15) om terughoudend te zijn met nieuw beleid. Overigens een aanbeveling die ook gericht is aan de Tweede Kamer en aan de provincies. Ik ben het zeer eens met deze aanbeveling. Steeds zal bij de ontwikkeling van nieuw beleid nadrukkelijk moeten worden gekeken naar de noodzaak ervan en zullen de gevolgen voor de uitvoering en de burger nadrukkelijk moeten worden meegewogen. Tegelijk wil ik vaststellen dat nieuw beleid niet altijd kan worden voorkomen, in het licht van maatschappelijke ontwikkelingen en knelpunten die vragen om een antwoord van de overheid. Ik zie het ten algemene als de verantwoordelijkheid van LNV en VROM om bij de ontwikkeling van nieuw rijksbeleid nog meer oog te hebben voor de lopende uitvoeringstrajecten.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
8 juni 2007	DRZZ. 2007/2133	3

Dit geldt zowel voor generiek als gebiedsgericht beleid. Helderheid over welk deel van de doelrealisatie verwacht mag worden van generiek beleid en welk deel van eventueel aanvullend gebiedsgericht beleid reken ik evenzeer tot onze verantwoordelijkheid (aanbeveling 10). Daar waar de verantwoordelijkheid bij anderen ligt, mag u van ons verwachten dat we hen ook op dit onderscheid aanspreken.

In deze context is het duidelijk dat de reconstructieplannen niet de gehele ammoniak- en waterproblematiek kunnen oplossen. Gebiedsgericht beleid, zoals de reconstructie, is aanvullend op het generieke beleid. Alterra concludeert dat de uitvoerbaarheid van het beleid wel is toegenomen ten gevolge van de reconstructie.

Een voorbeeld is eerder aan u gemeld (TK, 29800 XIV, nr. 85). In 2005 zijn de reconstructieplannen op hoofdlijnen getoetst - met de destijds aanwezige kennis - op de gevolgen van de Kaderrichtlijn Water. Tevens is toen gemeld dat bij verdere detaillering van de Kaderrichtlijn Water de uitvoering van de ruimtelijke maatregelen die hieruit voortvloeien mede binnen de reconstructie plaats zal vinden. Op deze manier wordt een juiste afstemming bereikt tussen sectoraal (nieuw) beleid en de gebiedsgerichte uitvoering van bestaand beleid (= reconstructie).

We zijn er niet door alleen rekening te houden met lopende uitvoeringstrajecten (aanbeveling 15) en aangeven wat verwacht wordt van generiek en gebiedsgericht beleid (aanbeveling 10). Het gaat uiteindelijk om daadwerkelijke beleidsrealisatie met inachtneming van de onderlinge samenhang tussen de beleidsvelden in een bepaald gebied: integraliteit (aanbeveling 1). Uiteraard moeten daarvoor, zoals de aanbeveling aangeeft, de communicatie en afstemming tussen de sectorale beleidsafdelingen binnen verschillende overheidslagen verbeterd worden. Zeker zo belangrijk is de betrokkenheid van "de maatschappij" of "burgerparticipatie" zoals bedoeld in aanbeveling 3. Ik kom dan ook bij het motto van het kabinet: "Samen werken, samen leven". Het contact vanuit de overheden met de maatschappij (boeren, andere ondernemers, burgers,) moet directer (regionaal maatwerk; aanbeveling 7). Immers, deze partijen ondervinden niet alleen de knelpunten, maar weten vaak ook prima oplossingen. Hierdoor kan niet alleen de uitvoerbaarheid vergroot worden, maar burgers en andere direct betrokkenen zijn beter dan wie dan ook in staat de samenhang van beleid in de uitvoering in ogenschouw te nemen. Zicht op deze samenhang, integrale kijk op de uitvoering, geeft aan waar ruimte voor regionaal maatwerk noodzakelijk is om tot succesvolle beleidsrealisatie te komen. Het verder investeren en luisteren naar signalen vanuit de maatschappij is wat ik en mijn collega van VROM ons voornemen. Daarbij gaat onze aandacht met name uit naar partijen buiten het normale overlegcircuit. Dit overeenkomstig de werkwijze van het kabinet in de afgelopen 100 dagen-periode. Blijvende betrokkenheid bij de uitvoering wil ik op deze manier vormgeven.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
8 juni 2007	DRZZ. 2007/2133	4

De gebiedsaanpak zoals gevolgd bij de reconstructie heeft toekomst. Met name door de direct betrokkenen in het buitengebied bij de uitvoering te betrekken kunnen knelpunten worden opgelost. Ik wil provincies, gemeenten en waterschappen oproepen hier nog meer werk van te maken dan nu al gebeurt.

De ervaring die is opgedaan met de reconstructie zandgebieden en andere gebiedsgerichte projecten kan ook elders in Nederland worden benut. Ook op ander terreinen en in andere gebieden kan een integrale, gebiedsgerichte aanpak een oplossing bieden. Daar waar sprake is van stapeling van (toekomstig) beleid en een combinatie van verschillende functies, leidend tot in een tot complexe uitvoeringsvraagstukken is een soortgelijke gebiedsgerichte aanpak wenselijk. Met de invoering van de Wet inrichting landelijk gebied (WILG) en de introductie van het investeringsbudget landelijk gebied (ILG) per 1 januari 2007 is op dit punt overigens al een grote stap gezet.

Conclusies

In haar conclusies geeft Alterra aan dat de beoogde beleidseffecten nog niet zichtbaar zijn en dat een aantal uitvoeringsaspecten lastiger is dan vooraf bedacht.

Zoals ik u reeds heb gemeld in de zesde voortgangsrapportage Reconstructie Zandgebieden (TK, 30800, nr. 101) ben ik samen met de provincies positief gestemd over de uitvoering op dit moment. In 2005/2006 is de uitvoering pas echt op stoom gekomen. De beleidsresultaten hiervan zullen de komende jaren, na afronding van de onderliggende projecten, verder zichtbaar worden.

Met de provincies heb ik geconstateerd dat de uitkomsten van de evaluatie van de Reconstructiewet geen aanleiding geven tot wijziging van de Reconstructiewet concentratiegebieden, waarvan een deel - de regels over de wettelijke herverkaveling - overigens inmiddels is opgegaan in de WILG.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit,

G. Verburg